

RAHVUS-
KAMATUKOGU

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE
ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetustel. tel. 430-23. Piiskopi 2.
Talitustel. tel. 468-24. TALLINN, Toom-Rüütli 10.
Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kunkirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—
Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS
TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson
Sektsooni nõukogu esimees J. Jaakson
Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus
Sektsooni nõukogu esimees dr. E. Terasmäe

Nr. 27

Tallinn, 9. juulil 1940

VI aastakäik

SISU:

	Lk.
PÕLLUMAJANDUS	
Abisõotade toiteväärtest	426
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Töö- ja palgaolud tööstuses mais 1940. a.	428
RAHANDUS	
Pangategevus mais 1940. a.	431
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	432
Kaselinivurg	433
Peekonivurg	433
Tapaloomade- ja lihaturg	433
Toornahkadeturg	434
Kanamunaturg	434
Piimaturg	434
Teraviljaturg	435
Linaturg	435
Aedviljaturg	435
Kalaturg	436
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	436
VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Kolmanda viisaastaku riigilaen NSVL-us	437
Uue siselaenu tähtsus töötavale rahvale NSVL-us	437
Spekulatsioonide vastu võitlemise määrus Leedus	438
Majanduselu reorganiseerimine Taanis	438
Hobuste hindade tõus Taanis	438
Määrus raha ja väärtaberite sisse- ning välja- veo kohta Taanis	439
Kanade arvu vähendamine Taanis	440
Taani kliiringsaldod	440
Kindlam kontroll kindlustusseltside kohta Ungaris	440
Sõe- ja raualademete leide Ungaris	440

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
Food Value of Emergency Feeds for Cattle	426
INDUSTRY AND TRADE	
Labour and Wage Conditions in May, 1940	428
FINANCES	
Banking in May, 1940	431
AGRICULTURAL MARKETS	
Butter Market	432
Casewine Market	433
Bacon Market	433
Cattle and Meat Market	433
Rawhide Market	434
Egg Market	434
Milk Market	434
Grain Market	435
Flax Market	435
Vegetable Market	435
Fish Market	436
INFORMATION PART	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	436
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Soviet Internal Loan for Third Five Year Plan	437
The Importance of the New Internal Loan to the Workers of the U.S.S.S.R.	437
Lithuanian Regulations to Combat Speculation	438
Reorganisation of Danish Economic Life	438
Rising Horse Prices in Denmark	439
Danish Regulations for Import and Export of Money and Securities	439
Number of Chickens Decreasing in Denmark	440
Danish Clearing Balances	440
Hungary Tightens Control on Insurance Companies	440
Coal and Iron Ore Discovered in Hungary	440

PÖLLUMAJANDUS

ABISÖÖTADE TOITEVÄÄRTUSEST.

FOOD VALUE OF EMERGENCY FEEDS FOR CATTLE.

Agr. A. Pung.

Üldiselt. Söötmissolud meie loomapidamises olid 1939/40. a. võrdlemisi nõrgad ikkaldunud põld- ja niitheinasaakide tõttu. K. a. koresöödasaaik heina osas võib kujuneda veelgi nõrgemaks, kuna ilmastikuolud ei ole soodustanud heinakasvu. Põldheina saagilootused 15. juunil olid 68% viimase 10 aasta keskmisest, moodustades 1890 kg heina ha-lt. L. Eestis ebaõnnestusid suuremasalt m. a. põldheinakülvivid, mistõttu on arvata üldist kasvupindala vähenemist. Neist asjaoludest tingituna kipub niit- ja põldheinasaak eelolevaks sööt-

on näidanud puulehtede suurt söödaväärtust, mis omakorda sunnib enam tähelepanu juhtima abisöötadele ja nende kasutamisele loomapidamises.

Prof. J. Poijärvi andmeil (Maatalous nr. 5—6 1940. a.) on analüüsitud puulehti Soome põllumajandusliku katsejaama koduloomade bioloogilises osakonnas ja Rootsi keskkatsejaamas. Uuritav materjal sisaldas peale lehtede ka õrnemaid oksa ja oli kuivainesisalduselt mitmekesine (6½%—22% vett). Tavalise niiskussisalduse (15% vett) juures oli toitainete sisaldus järgmine:

Puulehtedes toitainete sisaldus %/o.
Percentage of Food Content in Leaves.

	Vett	Toorproteiini	Puhasproteiini	Toorrasva	N.-vab. ekstraktained	Toorkiudu	Tuhka
Haavalehed	15	12,4 ¹⁾ —15,3 ²⁾	12,1 ¹⁾ —14,8 ²⁾	4,5 ¹⁾ —6,7 ²⁾	38,1 ¹⁾ —37,2 ²⁾	23,3 ¹⁾ —19,7 ²⁾	6,7 ¹⁾ —6,1 ²⁾
Pajulehed	15	12,4 —13,9	11,6 —12,1	2,5 —5,4	47,0 —46,5	15,7 —13,0	7,4 —6,2
Lepalehed	15	15,1 —16,1	14,8 —15,7	5,9 —8,2	42,4 —29,7	16,5 —25,6	5,6 —5,4
Kaselehed	15	14,0 —13,0	13,7 —11,6	9,4 —5,7	43,2 —45,6	14,0 —16,2	4,4 —4,5

mishooajaks jääma väikeseks. Kuna m. a. nõrgad söötmissolud tingisid loomade arvu vähendamist, oleksid kahjud k. a. sama teed käies suured meie rahvamajandusele. Loomade arvu säilitamise huvides on vajalik koguda sööta, pidades silmas iga võimalust. Koresööda puudujääkide katmiseks tuleks varakult mõelda ka üksikute abisöötade kogumisele, millised suuremal või väiksemal määral täidavad koresööda aset. Seda asjalu on arvestatud ka Rootsis ja Soomes juba varem, kuid eriti käesoleval suvel.

Puulehtede toiteväärtusest. Puulehtede söötmine loomapidamises ei ole uudne võte. Lammastele ja kitsedele on meil kui ka mujal söödud puulehti ja ka seda sööta ei ole peetud halvaks. Seoses sellega on puulehtede toiteväärtust uuritud Saksas, Rootsis ja Soomes tuntud teadusmeeste (Kellner, Hansson, Edin, Poijärvi) poolt. Uurimused

Rootsi ja Soome andmeil on puulehtedes toitainete sisaldus võrdlemisi ühtlane. Kõik lehed on proteiini- ja lämmastikvabade ekstraktaineterikkad, toorkiudu on võrdlemisi vähe. Võrreldes puulehti tavaliste koresöötadega vastavad need varakult niidetud proteiini-rikkale heinale. Suurem vahe on toorrasvasisalduses, kuna puulehtedes on seda suurel kogusel. Toorrasv koosneb klorofüllist, mitmesuguseist vaik- ja vahaaineist. Vaik- ja vahaaineid on puulehtedes tunduvalt rohkem kui heinas ja nende rohkus mõjustab seeduvust halvendavalt. Kibeda maitse lehtedele annab neis üsna rohkesti esinev parkhape, mis samuti vähendab seeduvust. Tanniin mõjustab eriti proteiini seeduvust. Rootsi andmeil on tanniini pajulehtedes 0,7%, haavalehtedes 1,15%, kaselehtedes 1,47% ja lepalehtedes 1,89%. Kuna kase- ja lepalehtedes on eriti palju toorrasva ja ka tanniini, on nende toorproteiini seeduvus nõrk. Prof. Edini katsed Rootsis tõendavad seda täiel määral. Lapa- ja kaselehtede toitainete seedekoeffit-

¹⁾ Rootsi andmeil. ²⁾ Soome andmeil.

sient on kujunenud madalamaks kui muil lehtedel ja eriti toorproteiini seeduvuse osas. Sööda hindamisel on olulise tähtsusega seeduva valgu sisaldus. Rootsis andmeil on kuivatatud lehtedes (15% niiskust) seeduvat valku: pajulehtedes — 7,1%, haavalehtedes — 7,45%, kaselehtedes — 7,05% ja leपालeh-
tedes — 7,65%. Seeduva valgu sisaldus puulehtedes on võrreldes heintega kõrge. Ainult üksikuid valgurikkad liblikõielised taimed jõuavad lehtede valgusisalduse tasemeni (lutsern, ristlik, viik — 5,5—10,9%). Kuna kõigil eelmainitud lehelikidel on seeduva valgu sisaldus ühtlane, on puulehed valgu poolest mainimisväärseks söödaks.

Puulehtede toitainest seedub % % (seedekoefitsiendil).

Percentage of Digestible Food in Leaves.

	Orgaani- line aine	Toorrasv tein	Toorkiud	N.-vab. e.-a.	
Pajulehed	62,0	38,8	63,6	36,2	71,5
Haavalehed	53,7	32,5	62,2	38,2	62,9
Kaselehed	51,3	29,9	52,4	37,8	60,0
Lepalehed	53,3	25,1	52,9	50,8	61,0

Puulehtede üldist toiteväärtust on uuritud Rootsis maailmasõja-ajal, mil tehti seal lüpsikarjaga söötmisskatseid. Saksas on Kellner'i uurimused puulehtede tähtsiväärtuse arvutamise aluseks. Soomes katsed puulehtede söötmise ajal piimakarjale on näidanud, et tavalisest okslehtede vihkudest (kimp oksid koos lehtedega) söödi 40% kimpude kaalust võrdlemisi hea isuga, kusjuures söödavuses ei olnud üksikute puulehtede juures suuri erinevusi. Katsete andmeil arvati 2,2 kg lehti söötühikusse või okslehti (kimp) 5,6 kg. Samad tulemused on ka Rootsis prof. Erdini katseis. Nils Hansson arvab oma tabeleis puulehti 2 kg süsse. Kellner'i järgi sisaldab 100 kg lehti 17,7 kg tähtsiväärtust. Tegelikul söötmisel võib arvata 2,0—2,2 kg kuivi lehti (koos õrnemate okstega) või 5—6 kg okslehtede vihke söötühikusse. Puulehtede toiteväärtus on seega võrreldav hea ristikehinaga.

Puulehtede kogumine ja söötmine. Gathering and Feeding of Leaves to Cattle.

Puulehtede kogumine on võimalik võrdlemisi pika aja jooksul. Arvatakse, et puulehtede väärtus piisib ühtlasena nende täiskasvamisest kuni roheline värvuse kadumiseni. Suurim väär-

tus lehtedel on päikesepaistelisel päeval, mil assimileatsioon on suurem. Lehtede kogumisel on oluline säilitada nende rohelist värvi. Kogumisaajana on juuli ja aug. sobivamad. Kogumisviisina on parim okstest vihkude valmistamine, kuna lehed vihkudes kuivad hästi. Vihkude jaoks on vaja suuremaid ruume, kuid siin on kasustatavad lakkad, katusealused jne. Hästi säilivad okstevihud ka väljas kuhjades, aumades, pinudes.

Lehtede kogumiseks suurte puude laasimine ei tule metsamajanduslikult arvesse. Esmajoones tuleb kasutada väärtusetuid võsumetsi okste kogumiseks. Meil on eriti palju võsasiid paju-, lepa- ja kasepöösastega, milliste kasutamine on sobiv seoses eriti uudismaade ülesharimisega. Metsikul ja ka kultuurkarjamaal võsaniitmisel saadud oksad on hästi kasustatavad okslehtedena loomasöödaks.

Lehtede kasustamine oleks esijoones lamastele sobiv, kuna lamad söövad hea isuga lehti. Sealjuures tuleb arvestada vahaja parkainete sisaldust, mis takistab seedimist. Lamastele on sobivaks annuseks 0,5—1,0 kg puulehti päevas. Piimalehmadele on katsete andmeil kohaseks normiks 3—4 kg puulehti päevas muude koresöötade kõrval, kuna viimased taseandavad puulehtede ebasoovitavaid mõjusid. Täpsamaid katsete andmeid puulehtede toime kohta loomade seedimisele ja või mihusele ei ole leida.

Muud abisöödad. Other Emergency Feeds.

Peale puulehtede on abisöötadena mainitavad järvekõrkjas ja järveroog.

Kõrkjas on kuivatatuna niitheinale vastav sööt. Söötühikusse võib arvata 2,3 kg ja seeduvat valku 3,6%. Toiteväärtuselt vastab kuivatatud kõrkjas timotheinale. Soome andmeil söövad lehmad kõrkjat hästi. Halb omadus kõrkjal on seedimist lahustav mõju, mida võib vältida muude kinnistava mõjuga koresöötade lisandamisega. Kõrkja niitmine madalas vees ei ole raske, ja arvestades tema küllaldast toiteväärtust on kõrkjas kasulik abisööt. Järveroog on kõva kõrrega taim täiskasvanult, seetõttu on sel taimel toiteväärtust vaid enne õitsemist ja õitseaial. Kuni õitsemiseni võib kuivatatud

järveroogu arvata 2,5—2,8 kg si-sse; seeduvad valku on N. Hansson'i järgi 2,5—4,3%. Kuna, taimne vanus mõjustab väga olulisel määral toiteväärtust, on niitmine vajalik viia läbi enne õitsemist või õitseajal.

Mainitavaks hädasöödaks on veel põdrasammal, mis on võrdlemisi toiteainerikas. Soome andmeil vastab 2,5 kg kuiva põdrasammalt si-le, seevastu on aga seeduvat valku ainult 0,5%.

Kokkuvõte.

Summary.

Arvestades koresööda võimalikke puudujääke tuleks arvesse abisöödade kogumine eelolevaks talveks. Soome ja Rootsi katseandmeil on puulehtedel suur toiteväärtus, mistõttu nende kasutamisele- asumine on õigustatud ja majanduslik samm. Kuna puulehed ja muud abisöödad pärinevad võsadest ja metsadest, on nende kogumisel ka põllumajanduskultuuriline tähtsus.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

TÖÖ- JA PALGAOLUD TÖÖSTUSES MAIS 1940. A.

LABOUR AND WAGE CONDITIONS IN MAY, 1940.

Murrang töömahu laienemise suumas tekkis tööstuses peamiselt suviste hooajatoode arvel juba apr. Mais jätkus sama tendents veel ulatuslikumalt kui eelmisel kuul. Suurja kesktööstuses, arvatud kaasa ehitustööstuse alal jooksvalt arvestatavad ettevõtted, suurenes töötajate arv apr. 3241 töötaja võrra; mais aga ulatus töömahu laienemine 6523 töötajale. Seega laienes töömahu 2 kuu kestel ümmarguselt ligi 10 000 töötaja võrra. Mais osutas tööstuskonjunktuuri kujunemine positiivseid tunnuseid eranditult kõigis tööstusharudes. Kui veel apr. mõnedes tööstusharudes võis märgata töömahu kitsenemist, siis mais ei olnud töömahu kitsenemist üheski tööstusharus.

Ühdiselt ulatus töötajate arv suurja kesktööstuses koos ehitustööstuses arvestatud ettevõtetega 1. VI k. a. 66 220-le. See- ga ületas töötajate arv 1. VI m. a. sama aja seisul ca 1000 töötaja võrra.

Töömahu ulatust tööstuses võrreldes eelmise kuu ja sama ajaga eelmisil aastail iseloomustavad järgnevad andmed.

Töötajate arv tööstuses:

	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1. VI 1940	56 206	10 014	66 220
1. V 1940	50 322	9 375	59 697
1. VI 1939	54 322	10 792	65 114
1. VI 1938	54 013	9 576	63 589
1. VI 1933	28 623	5 124	33 747
1. VI 1929	34 599	5 317	39 916

Suurenemine või vähenemine 1. VI 1940.

Võrreldes	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1. V 1940	+ 5 884	+ 639	+ 6 523
1. VI 1939	+ 1 814	- 778	+ 1 036
1. VI 1938	+ 2 193	+ 438	+ 2 631
1. VI 1933	+27 533	+4 590	+32 123
1. VI 1929	+21 607	+4 697	+26 304

Nagu apr., nii ka mais osutasid suhteliselt suuremat aktiivsuse tõusu ja töömahu laienemist eeskätt suvisesoonsed alad, nimelt murdude ja kaevanduste rühma kuuluvad ettevõtted, mineraalide töötlemine, puutööstus (peamiselt saeveskid) ja lõpuks ehitustegevus. Kõik irregulaarselt sesoonsed tööstusharud osutasid töömahu laienemist tunduvalt väiksemal määral.

Murdude ja kaevanduste haru oli mais töömahu laienemise poolest absoluutselt kui ka suhteliselt esikohal. Ses harus paisus inimtööjõumaht mais ca 30%. Suurja kesktööstusettevõtted kokku võtsid mai jooksvul juurde 3114 uut töötajat ning kuu lõpuks ulatus siin töötajate arv 9309-le. Peamiseks alaks, kus suurendati töömahu kõige enam, oli siin turbatööstus, kus tööd algasid mais juba täie hooga. Suurtööstusettevõtted turbatööstuse alal suurendasid mais töötajate arvu 2592 võrra.

Põlevkivitööstus töötas puhtkaevanduste osas kogu mai kestel püsivalt sama töötajate arvuga. Hnt uusi lisatööjõude rakendati põlevkivitööstuse abikärtisid, millelt, ettevõtte laiendamistööde alal Kohtla-Järve kaevanduses. Selleks palikas Kohtla-Järve kaevandus

Töölolu ja tööliste teenistus tööstustes — Employment, and Earnings in Industry.

	Töötajate arv Number of Workers			Tunniteenus suur- ja kesktööstustes mais 1940. Hourly Earnings in Large-scale Ind. in May, 1940.					
	1. VI 1940		± Mais 1940 In May 1940	Senti tunnis Sents per Hour		Indeksid (eelmise aasta vastav kuu • 100) Indexes (Corresponding Month of Previous Year • 100)			
	Suurtööstus Large-scale Industry	Suur- ja kesktöös- tus — Large-scale and Middle-sized Industry				Teenistuse nimesväärtus Nominal Earnings		Reaalteenus Real Earnings	
			M.	N.	M.	N.	M.	N.	
I Murrud ja kaevandused — Miner and quarries	9 188	9 309	+ 3 114	53,2	30,9	109	104	91	88
II Mineraalide töötlemine — Mineral working industry	2 639	3 172	+ 526	47,4	25,9	110	112	92	93
III Metallitööstus — Engineering industry	6 358	7 411	+ 101	52,7	30,8	109	109	91	91
IV Keemiatööst. — Chemical ind. V Nahatööstus — Leather ind.	2 367	2 716	+ 38	44,4	29,5	113	104	94	86
VI Tekstiilitööstus — Textile ind.	629	860	+ 26	45,6	26,3	117	121	97	161
VII Puit- ja puutööstus — Woodworking industry	11 339	11 975	+ 74	43,8	33,6	117	111	97	92
VIII Tselluloosi- ja paberitööstus — Cellulose and paper industry	4 982	6 388	+ 525	45,9	32,7	110	117	91	97
IX Polügraafiatööstus — Poly- graphic industry	2 876	3 045	+ 84	44,9	28,4	108	106	90	88
X Toit-, maitseain. ja jookide ta. — Foodstuff, stimul. and beverage industry	1 525	2 058	+ 6	56,6	37,5	103	103	86	86
XI Kehakatte- ja poodkaupade ta. — Clothing a. dry-goods ind.	3 691	6 171	+ 34	47,9	27,5	113	114	94	96
XII Ehitustööst. — Building ind.	2 044	3 241	+ 36	58,6	31,4	112	108	93	90
XIII Elektri- ja gaasitööstus ning gaasi- ja vesivarustus — Electric power plants, gas and water works	7 231	8 051	+ 1 917	52,0	30,0	113	120	94	99
XIV Puhastustööstus — Sanitation industry	1 067	1 121	+ 5	55,0	39,4	115	122	95	102
Kokku — Total	262	701	+ 37	38,2	29,3	.	20	.	100
	56 206	66 220	+ 6 523	49,7	31,6	112	113	93	94

juurde üle 400 tööliste. Peale mainitud kahe tähtsama eriala suurendasid hooaegselt töötajate arvu ka mõned muud siia rühma kuuluvad maapõuevaru eksploateerivad ettevõtted, nagu kipsi-, diatomiidikaevandused jne.

Mineraalide töötlemise alal toimus mais töömahu laienemine peamiselt telliskivitööstuse arvel, kuna ehitussideainete alal ja samuti klaasitööstuses ei olnud mais suuremaid töömahumuutusi. Üldsummas tööstusis ses harus töötajate arv suur- ja kesktööstuse ulatuses 1. VI k. a. 3172-le, mis ületas eelmise kuu (1. V) seisul 526 töötaja võrra. Selle tööstusharu töömahu üldisest suurenemisest andsid suurenemise telliskivitehased suurtööstuses 343 ja kesktööstuses 125 töötaja võrra.

Metallitööstuses ulatus töötajate arv 1. VI k. a. suur- ja kesktööstuses 7411-le, mis ületas eelmise kuu seisul vaid 101 töötaja võrra. Pisut suurendasid töötajate arvu

masinaehitus (+31 töötajat), raudtee- ja trammi-remonttöökodad ning mehaanika- ja lukusepatöökodad (peamiselt o/i. „Mootori“ remonttöökoda). Suuremaid tööliste vahetusi oli a/s. M. Seiler'i ettevõttes Pärnus, kus võeti juurde 68 uut töölist ja samal ajal vabandati 41.

Keemiatööstuses laienes töömahu peamiselt kiviõlitööstuse arvel, kuna muud erialad, nagu tuletilku-, krummi-, seebi- ja küünlata- ning mitmesugused muud keemiatööstusettevõtted töötasid peagu sama tööliste arvuga.

Nahatööstuses algas hooajaliselt tegevust üks suuremaid karusnaha parkimistööstusettevõtteid ja võttis juurde 20 töölist. Muus ettevõtteis ei olnud suuremat muutust.

Tekstiilitööstuses oli mais olukord üldiselt stabiilne kõigil erialadel. Väiksemat tööliste liikumist oli puuvilla- ja lina- ning

segatooraineist tekstiiltooteid valmistaval alal.

Puutööstuses oli mais hoogus tegevus metsamaterjalide saagimise alal. I. VI k. a. oli saeveskites tegevus suur- ja kesktööstuse ulatuses ümmarguelt 3700 töötajat. Saeveskites algas hooaeg juba paar kuud varem; mais jätkus sel alal tegevuse laienemine ja võeti veel juurde uusi töötajate suur- ja kesktööstuses kokku ca 550 töötajat. Muil puidutöötlemisaladel suurtööstusettevõtteid veidi kitsendasid töömahtu, kesktööstusettevõtteid aga laiendasid seda peagu samal määral. Üldsummas laienes töömaht mais puutööstuses 525 töötaja võrra, kusjuures töötajate üldarv tõusis kuu lõpuks 6388-le.

Tselluloosi- ja paberitööstuses oli olukord mais stabiilne. Üsna tagasihoidlikul määral suurendati töötajate arvu tselluloosi- ja paberitootmise kui ka pappi- ning paberesemete tootmise alal. Kõige rohkem võeti uusi töölisi juurde Kehra sulfaattselluloosi vabrikus (+ 48 töölisi).

Polügraafiatööstuses oli väiksemat töölise liikumist vaid üksikuis ettevõtteis, kusjuures üldsummas töömaht jäi püsima endisena.

Toit-, maitseainete- ja jookide tööstuses ei olnud samuti üldiselt suuremaid nihkumisi. Üldiselt ulatus töötajate arv kuu lõpuks suur- ja kesktööstuses 6171-le, kusjuures üldine töömaht avardumine ulatus 34 töötajale.

Keha kattetööstuses suurendasid hooajaliselt töötajate arvu peamiselt rõivaõmblustöökojad, jalanõudetööstuses osutas aga töömaht pigem õige väikest kitsendamist.

Ehitustööstus on tiitiplisi suvesooneid alasid, kus tegevus kujuneb suvehooajaks elavaks. K. a. NSVL-u jaoks tehtavad tööd omajagu põhjustavad elavamad ja ulatuslikumat tegevust. Üldsummas oli suur- ja kesktööstuse ulatuses ehitustööstuse alal tegevuses I. VI 8051 töötajat. Ehitustegevuse töömaht ületas seega eelmise kuu seisul 1917 töötaja võrra. Tänavune ehitustegevus ületab ulatuselt ka muuliluse suur- ja kesktööstuse ulatuses 852 töötaja võrra, vaatamata sellele, et era-

ehitustegevus mitmesuguseil põhjusil, eeskätt mõningate ehitusmaterjalide raske saadavuse tõttu, on pidurdatud. Mais suurendati töötajate silmanähtavalt ulatuses hoonete kui ka välisehituste alal.

Elektrijaamad, linnade gaas- ja vesivarustuse ning puhastustööstuses ei olnud mais töömaht suuremaid muutusi. Ent üldine suund oli siiski positiivse töömahtu avardamise suunas.

Tööstuskonjunktuuri paranemise tunnuiseid osutavad mais ka tööstusöoliste efektiivse töömahtu andmed. Pärast pool aastat kestnud suhteliselt nõrka töörakendust ja m. a. ga võrreldes kitsenud efektiivset töömahtu, kusjuures tagasimineku ulatus k. a. apr. 5,5% -le, saavutas efektiivne töömaht mais taas m. a. ulatuse. Nii töötasid töölised suur- ja kesktööstuses kokku k. a. mais keskmiselt ühe kalendri-tööpäeva kohta 428 tuh. töötundi m. a. 425 tuh. töötundi vastu.

	Töötajate arv suur- ja kesktööstuses kuu alguks, arvatud kaasa ehitustööstus (1000)			Töölise töötundide üldarv saamuse ettevõtteis ühe tööpäeva kohta (1000)		
	1939	1938	± %	1939	1938	± %
Juuli	66,0	62,6	+5,3	408	379	+6,8
August	64,2	61,6	+4,3	409	392	+3,3
September	62,9	60,2	+4,4	399	394	+1,3
Oktoober	60,0	59,0	+1,7	392	392	± 0
November	59,1	58,4	+1,3	383	387	-1,0
Detsember	58,8	58,4	+0,7	356	367	-3,0
	1940	1939	± %	1940	1939	± %
Jaanuar	55,2	55,2	± 0	344	356	-3,4
Veebruar	55,1	56,6	-2,7	355	367	-3,3
Märts	55,6	57,1	-2,7	375	381	-1,6
Aprill	56,5	58,3	-3,1	381	403	-5,5
Mai	59,7	59,9	-0,3	428	426	+0,5
Juuni	66,2	65,2	+1,6	415		

Üldsummas saavutati efektiivses töömahus k. a. mais suhteliselt kõrge tase. Töölise töötundide üldarv ulatus suur- ja kesktööstuses, arvatud kaasa ehitustööstuse alal arvestatud ettevõtteid, 10,3 milj. eelmise kuu 9,9 milj. ja 10,2 milj. töötundi vastu m. a. mais. Vaid 1938. a. ületas efektiivne töömaht pisut k. a. mai töömahtu, kuna 1938. a. mais oli kalendri järgi tööpäevi ühe võrra rohkem.

Tööliliste töötundide üldsumv suur- ja kesk-
tööstuses (1000):

	Suurtööstus	Kesktoöstus	Kokku
1940. a. mai	8 678	1 601	10 279
1940. a. aprill	8 886	1 581	9 917
1939. a. mai	8 494	1 718	10 212
1938. a. "	9 001	1 585	10 586
1937. a. "	7 623	1 590	9 213

Suurenemine või vähenemine 1940. a.
mais ($\pm$ %):

Võrreldes	Suurtööstus	Kesktoöstus	Kokku
1940. a. aprilliga	+ 3,5	+4,6	+ 3,7
1939. a. maiga	+ 2,2	-3,8	+ 0,7
1938. a. "	- 3,6	+1,0	- 2,9
1937. a. "	+13,8	+0,7	+11,6

Töötasudena maksti k. a. mais töölilisele 4,44 milj. kr. ja ettevõtetele kontori- ja tehnilisele personaalile 0,9 milj. kr., kokku 5,4 milj. kr. K. a. mais ületas palgaliste töötasude üldsumma apr. teenitud töötasusid 3,8%. Võrreldes m. a. maiga, mil töölilisel oli töötunde peagu sama palju nagu k. a., on palga üldsumma tõusnud 11,9%.

Palga üldsumma suur- ja kesktoöstuses (1000 kr.):

	Töölised	Administrats.	Kokku
1940. a. mai	4 436	914	5 350
1940. a. aprill	4 026	890	4 916

Töölised Administrats. Kokku

1939. a. mai	3 926	856	4 782
1938. a. "	3 863	832	4 695
1937. a. "	3 102	699	3 801

Suurenemine või vähenemine 1940. a.
mais ($\pm$ %):

Võrreldes	Töölised	Administrats.	Kokku
1940. a. aprilliga	+10,2	+ 2,7	+ 8,8
1939. a. maiga	+13,0	+ 6,8	+11,9
1938. a. "	+14,8	+ 9,9	+14,0
1937. a. "	+43,0	+30,9	+40,8

Keskmiselt töötunni kohta tõusis tööliliste teenistus võrreldes eelmise kuuga suurtööstuses meestel 46,9 s-lt 49,7-le ja naistel 30,4 s-lt 31,6 s-le. Tunniteenistuse tõus ulatus seega võrreldes eelmise kuuga meestel ligi 6% ja naistel ca 4%. Väiksemal määral tõusid keskmiselt tööliliste reaalsalgad, kuna elatusmaksumuse üldindeks osutas mais tõusu ümmarguselt 1%.

M. a. mai taseme ülebasid tööliliste palgad suurtööstuses ca 12—13%, reaalsalgad aga osutasid 6—7% langust, kuna tarbeainete hinnad tõusid samal ajal ümmarguselt 20%.

RAHANDUS

PANGATEGEVUS MAIS 1940. A. — BANKING IN MAY, 1940.

Pangategevuses ilmus tavalisest kõrvalkaldumisi k. a. möödunud kuul. See avaldus märgatavamalt laenugevuse arenemises. Tingitult sõjalukorras kaahanenud krediidid osatähtsusest, mõningate majanduslike läbikäikude koondumisest, pankade tagasihoidlikust krediidipoliitikast jne. näitasid era- ja tähtsamate ühispankade laenud tavalise kasvu asemel kaahanemist aasta esimesel kolmandikul. Möödunud mais seevastu iseloomustus tavalisest suurem aktiivsus pangategevuses. Nimetatud kuul annab end enamasti juba tunda teatud laenugevuse vaibumine ühenduses väiksema suvesesooni saabumisega. Tänapäev kujunes aga lisalaenu andmine elavaks mais. Antud krediidid läksid osalt ühistegeliku eksport- ja importkaubanduse käsutusse, suurelt osalt aga ka muile aladele.

Era- ja tähtsamate ühispankade kredii-

did, paisudes mais 4560 tuh. kr ulatusid kuu lõpul 138 919 tuh. kr. Laenude kasv toimus osalt omavaheliste summade arvel. Nimelt paisusid siin-arvestatud pankade omavahelised laenud mais 1531 tuh. kr., mille võrra tegelikult rakendust-leidnud summa osutub eelnimetatust väiksemaks. Hoiuste kasv jätkus mais mõlemal pankaderühmal, andes kogusummas lisaresursse 2726 tuh. kr. Kuna sellest ei jätkunud krediiditarviduse rahuldamiseks, hangiti lisa passivalaenude ja rediskondi abil, millelised suurenesid kogusummas 2 273 tuh. kr. Mai lõpul oli hoiuste seis 134 422 tuh. kr. ja rediskondi ning võlaarvete seis 23 801 tuh. kr.

Pankade omavahelised hoiused ei muutunud mais suuruselt nimetamisväärselt.

Võrreldes e. a. samaaegsega olid hoiused kaahanenud 6 681 tuh. kr. ja rediskont ning võlaarved suurenenud 9 859 tuh. kr. Lae-

Pankade arvetesels (1000 kr.). — Composite Statement of Accounts of Banks (in 1000 Kr.).

	31. mai 1940	30. apr. 1940	31. mai 1939	Muutus — Change	
				30. IV 40— 31. V 40	31. V 39— 31. V 40
ERAPANGAD — PRIVATE BANKS:					
Hoiusummad — Deposits	71 117	69 162	71 370	+ 1 955	— 253
Korresp. (pass.) — Balances with correspond. (credit)	1 938	1 766	4 647	+ 167	— 2 714
Võlaarv. ja rediskont — Loans & rediscounts	15 464	12 677	8 133	+ 2 787	+ 7 331
Laenud — Loans	77 860	72 917	70 522	+ 4 443	+ 6 838
Korresp. (akt.) — Balances with correspond. (debit)	4 897	4 099	4 414	+ 298	— 17
Garantiid — Guarantees	9 193	9 703	8 853	— 510	+ 340
Väärtpaberid — Securities	11 422	11 805	11 231	— 383	+ 191
Kassareserv — Cash reserves	10 633	9 794	11 952	+ 899	— 1 319
TÄHTS. ÜHISPANGAD — PRINCIP. CO-OPER. BANKS:					
Hoiusummad — Deposits	63 305	62 534	69 733	+ 771	— 6 428
Korresp. (pass.) — Balances with correspond. (credit)	1 984	1 761	2 847	+ 223	— 663
Võlaarv. ja rediskont — Loans & rediscounts	8 337	8 851	5 809	+ 514	+ 2 528
Laenud — Loans	61 569	61 442	64 763	+ 117	+ 3 204
Korresp. (akt.) — Balances with correspond. (debit)	1 556	1 544	2 807	+ 12	— 1 051
Garantiid — Guarantees	2 183	2 141	1 918	+ 42	+ 265
Väärtpaberid — Securities	6 807	6 802	6 921	+ 5	— 114
Kassareserv — Cash reserves	11 124	10 587	10 799	+ 537	+ 325
KOKKU — TOTAL:					
Hoiusummad — Deposits	134 422	131 695	141 103	+ 2 726	— 6 681
Korresp. (pass.) — Balances with correspond. (credit)	3 917	3 527	7 294	+ 390	— 3 377
Võlaarv. ja rediskont — Loans & rediscounts	23 801	21 528	13 942	+ 2 273	+ 9 859
Laenud — Loans	138 919	134 359	135 285	+ 4 580	+ 3 634
Korresp. (akt.) — Balances with correspond. (debit)	5 953	5 643	7 021	+ 310	— 1 008
Garantiid — Guarantees	11 376	11 844	10 771	— 468	+ 605
Väärtpaberid — Securities	18 229	18 607	18 152	— 378	+ 77
Kassareserv — Cash reserves	21 757	20 381	22 751	+ 1 376	— 994

nud näitased samal ajal tagasihoidlikumat kasvu (+ 3 634 tuh. kr.).

Muist arveteseisu muutustest oleks märkida kassatagavara mõõdukat kasvu mais (+ 1 376 tuh. kr.). Kassareservi seis 31. V 40 oli summalt pisut madalam e. a. samaaegsest.

Eesti Panga arveteseis milj. kr.

	31. V 40	30. IV 40	31. V 39
Kattevara	45,2	45,2	56,6
Krediidid	48,9	48,3	23,6
Pangatähed käibel	62,7	64,7	52,7
Jooksvad arved	34,0	29,2	38,8
a) valitsuse	15,2	10,7	21,1
Bilans	128,1	124,2	120,1

Eesti Panga arveteseisu muutused mõõdund mais olid võrdlemisi tagasihoidlikud. Erapankadele antud lisakrediidi ulatus ei peegeldu täiel määral Eesti Panga krediitide muutuses, kuna seda teisel mõjustas

muude krediitide samaaegne tagasivalgumine. Krediitide seis 31. V 40 ulatus 48,9 milj. kr, mis on 0,6 milj. kr enam kui eelmisel kuul. Jooksvad arved, suurenedes Valitsuse ja pankade osas ning kogusummalt (+ 4,8 milj. kr), ulatusid 34,0 milj. kr. Peamiselt laenude kasvu tuletav hoiuste juurdevool mõjustas pangatähtede emissiooni kokkuvõrvalt (— 2,0 milj. kr). Kattevarasumma püsimisel enam-vähem muutumatuks selle % jooksvaist kohustusist kahanes 48,1-lt apr. 46,7-le mais, põhjustatult jooksvate arvete samaaegsest paisumisest.

Võrreldes e. a. samaaegsega osutusid 31. V 40 suurenenuks krediidid 20,2 milj. kr ja pangatähtede emissioon 10,0 milj. kr ning vähenenuiks välisraha ja kuld 14,5 milj. kr ja jooksvad arved 4,8 milj. kr. Kattevara-% jooksvaist kohustusist alaneks samal ajal 15,1 võrra.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÕITURG. — BUTTER MARKET.

Võihinnad välisurgudel ei muutunud m. n., mistõttu ka meie eksportvõihinna-noteering jäi endiseks, s. o. 208 s. kg franko saatejaam.

Noteeritud hind kehtib 1.—7. VII k. a. sisse-tulnud või kohta. Tendents rahulik.

Põud mõjustas mõõdund kuu teisel poolel

üsna tunduvalt piimatoodangut välismaail kui ka meil. Taanis mõjustas kuivus kahjustavalt rohukasvu, mistõttu võitoodang langes tunduvalt. Taanis on ühtlasi toodangu kõrgpunkt möödunud ja on oodata toodangu seosoonset langust. Kuna nõudmine võile maailmaturul on tõusnud, on võinoteering Taanis näidanud tõusu.

KASEIINITURG. — CASEINE MARKET.

Kaseiinihindade noteerimiskomisjoni poolt noteeriti 8. VII k. a. kaseiinile järgmised hinnad: 1. sordil 27 s. kg ja 2. sordil 25 s. kg,

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekon- ja elussigade turul püsib seisund endiselt stabiilsena. Peekon- ja elussigade hinnad välisturgudel olid e. n. tasemel, mistõttu maksti endisi hindu.

7. VII — 13. VII k. a. maksavad ühingu „Eesti Lihaeksport“ ühistapamajad põllupidajale peekonisigadest järgmisi hindu kg-lt s.:

Tapakaalud	1. sort	2. sort	3. sort	4. sort
60—72 kg.	116	111	Siseturu hinnad	
55,5—59 „	111	Siseturu hinnad		
72,5—75 „	111	„		
75,5—80 „	Siseturu hind	„		

TAPALOOMADE- JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tapaloomade ja lihaturul oli m. n. tapaveiste pakkumine suur, mis on nähtavasti seletatav põuast tingitud peamiselt karjamaasööda vähesusest. Nõudmine, mis m. n. algul oli rahuldav, järjest nõrgenes, millest tingitud hinnad langesid mitme punkti võrra. Ka muude lihasortide juures hind nõrgenes, sest pakkumine oli tavalisest suurem, kusjuures rohkesti toodi kaupa turule talumeeste poolt, kes kasustasid selleks viimast, enne heinateo aegset vaba aega. Tendents eelolevaks nädalaks kõigi lihasortide juures selgusetu.

Nädala keskmiselt maksusid:

Suured pullid: rammusad 67—70 s. ja keskmised 64—67 s. kg, eluskaalu järgi 41—43 senti kg.

Väiksemad pullid: rammusad 65—68 s., keskmised 62—65 s. ja lahjad 60—62 s. kg, eluskaalu järgi 34—37—41 s. kg.

Lehmad: nuumatud 71—77 s., rammusad 60—68 s., keskmised 49—60 s., lahjad 42 kuni 48 s. ja praak 39—42 s. kg, eluskaalu järgi nuumatud 46 s., rammusad 40 s., keskmised 33 s. ja lahjad 28 s. kg.

M. n. maksus või siseturul s. kg:

Tallinnas	—	lauavõi 215—221,	kõõgivõi 190—200
Tartus	—	215—221,	195—200
Viikandis	—	220,	195—200
Valgas	—	215,	188—200
Rakveres	—	215—221,	190—200
Narvas	—	215—221,	200
Pärnus	—	221,	190—200

kusjuures toorkaseiin peab sisaldama kuivainet 36%. Vastavalt kuivainesisaldusele võib hind kujuneda erisuguseks. Tendents kindel.

Elussigade hinnaks noteeriti sama aja eest: sead raskusega kuni 120 kg 84 s. eluskaalu kg, raskusega 121—160 kg — 88 s. eluskaalu kg ja raskusega üle 160 kg — 88 eluskaalu kg. Sead eluskaaluga 80—120 kg, sõltuvalt turustamisvõimalusist, võivad minna ekspordiks kas elussigadena või tapetult. Poeginud emiseid ekspordiks vastu ei võeta.

Mullikad: nuumatud — hinnad vastavate lehmadega, rammusad ja keskmised vastavate pullidega võrdsed, lahjad 48—54 s. kg; lahjade mullikate eluskaaluhinnaks oli 27 s. kg, teisel võrdus vastavate lehmade ja pullide eluskaaluhinnaga.

Vasikad: tapetult ühes naha ja pudemetega: nuumatud 75—80 s., rammusad 68—75 s., keskmised 60—68 s. ja lahjad 55—60 s. kg; eluskaalu alusel vastavalt sordile 40—48—56—60 s. kg.

Lambad tapetult: rammusad 77—80 s., keskmised 72—77 s. ja lahjad 65—70 s.; eluskaalu järgi 34—38—40 s. kg.

Eksportlambaliha-hinnaks noteeriti k. n. 115 s. kg, eluskaalu järgi franko saatejaam 49 s. kg.

Sead tapetult ühes peade-jalgadega: noored, peekonkaalulised ja lihasead 108—113 s. kg, rasvasead 112—115 s. ja vanad emised 100—105 s. kg; eluskaalu järgi noored ja lihasead 84 s. ja rasvasead 85 s. kg.

TOORNAHKADETURG. — RAWHIDE MARKET.

M. n. püsis olukord toornahkadeturul muutusetä. Hinnad püsisid e. n. tasemel, kusjuures vasikanahkadel oli tendents selgusetu. 5. VII k. a. noteeriti Börsikomitee juures toornahkade hinnaks franko vastuvõtupunkt 8. VII — 14. VII k. a.

Veisenahad, värsked 1. sort pulli- 120 s. kg, lehma- ja mullikanahad 100 s. kg, 2. sort pulli- 108 s. kg, lehma- ja mullikanahad 90 s. kg ning praaknahad 75 s. kg; soolatud nahad 1. sort pulli- 143 s. kg, lehma- ja mullikanahad 120 s. kg, 2. sort pulli- 129 s. kg, lehma- ja mullikanahad 108 s. kg, ning praak 90 s. kg. Tendents kindel.

Vasikanahad, 1. sort kõik kuivad,

värsked naskusega kuni 3,5 kg kr. 5.— tk., 2. sort raskusega üle 3,5 kg ühe kg hind kr. 1.65 ning 3. sort praaknahad kr. 3.25 tk. Tendents selgusetu.

Lambanahad, 1. sort OJ kr. 6.00 tk., 2. sort J kr. 5.— tk., 3. sort L kr. 4.— tk., 4. sort K kr. 3.— tk. ja 5. sort — praaknahad — kr. 1.50 tk. Tendents kindel.

Hobusenahad, sabata ja lakata, 1. sort soolatud 17 kg ja üle ning värsked 20 kg ja üle kr. 16.— tk., 2. sort soolatud nahad 10—17 kg ning värsked 12—20 kg kr. 11.— tk. ja 3. sort soolatud nahad alla 10 kg ja värsked alla 12 kg ning kõik praaknahad kr. 6.— tk. Tendents kindel.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunade hinnad püsisid välisturgudel m. n. endisina. Eksportmunade kalkulasioonihind ei muutunud, mistõttu noteeriti 5. VII k. a. eksportmunade hinnaks 111 s. kg franko kogumispunkt. Siseturumunade hinnaks noteeriti 90 s. kg ja väikeste munade (20—45 g) hinnaks 70 s. kg franko kogumispunkt. Tendents rahulik.

Kanamune tootjais mais on toodang eriti Kagu-Euroopas kuumuse ja kuivuse tõttu vähenenud ja munade mihus halvene-

nud. Hollandis on munade tootmine stabiliseerumas endisele tasemele, kuid kõrged siseturu hinnad takistavad väljavedu. Taanis on munatoodang praegu endisel tasemel, kuid söödaolude halvenemine näib tingivat edaspidi kanade arvu vähendamist. Meil on munade tootmine suvisele hooajale vastavalt tõusnud ja pakkumine suurenenud, kuid siseturul tarbimise tõusu tõttu ei ole hinnad märkimisväärselt muutunud.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad endiselt püsisid. Piimahindade noteerimiskomisjoni koosolekul Börsikomitee ruumes Tallinnas, 8. juulil, s. a. noteeriti Tallinna toodavale lahtisele piimale endised hinnad, s. o. I valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 13—14 senti liiter ja müügil piimatööstustele 12—13 senti liiter, II valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 11—12 senti liiter ja müügil piimatööstustele 10—11 senti liiter. Põllutöökojale maalt saadetud teadaannetes märgitakse, et nõudmine piima järele on üldiselt suurenenud. Soodsat nõudmist soodustab praegu valitsev soojus, kuna pakkumisel on takista-

vaks teguriks kestva põua läbi kahjustatud karjamaa.

Väikemüügil linnades piimahind püsis muudatusteta ja m. n. maksus piim piimakauplustes senti liiter:

	I valik pudelites	lahtiselt	II valik pudelites	lahtiselt
Tallinnas	18—20	—	15—17	13—14
Tartus	19—20	16	—	13—14
Narvas	15	—	—	10
Pärnus	18	—	14	13
Rakveres	17	—	—	12
Valgas	16	—	—	12
Viljandis	16	—	—	13—13
Võrus	16	—	—	11—13

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Hindade nõrgenemine maailma-teraviljaturgudel jäi m. n. seisma, olgugi et mõningail turgudel näitas mõne vilja hind nädala keskmiselt langust. Mõnedel turgudel näitasid

aga noteeringud m. n. juba tõusu. Vaatamata hindade väikesele paranemisele püsib maailma mõõduandvamaail teraviljaturgudel siiski väike nõudmine. Nõudmise tagasihoid-

liiklust põhjustab paljude Euroopa teravilja sissevedajate maade väljalülitus Ameerika turgudele, sõltuvalt sõjaseisundist.

Sisemaa-turgudel on kauplemine teraviljaga väga tagasihoidlik. Maamehi linnade turgudel on viljaga väga vähe. Ka nõudmine teraviljale sisemaa-linnade turgudel on väike ja üldse turg hõredavõitu.

Üksikute viljade hinnad sisemaa-linnades

LINATURG. — FLAX MARKET.

Vaatamata suvisele hooajale esineb linamüüke, mistõttu ka linahindade noteerimiskomisjon noteerib linahindu kord kuus. 5. VII k. a. noteeriti Tallinna Börsil lina kokkuostuhindadeks riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu s. kg.

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R	205	202
HD	194	193
D	185	184

paiguti näitasid tõusu, mida võib mainida nisu kohta jaemüügil Tallinnas, Narvas ja Valgas. Hulgimüügil ja veskitas püsis aga hind endisena.

Riigi Viljasalv kui suurem teraviljakaubanduskeskus müüb oma ladudest rukist ja nisu piiramata arvul endiste hindadega, s. o. rukist 17 s. ja nisu 23 s. kg.

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
OD	176	175
LOD	167	166
H	158	157
Takk I sort		142
Takk II "		132
Takk III "		120
Takk IV "		105
Ehitustakk		25—30

Tendents kindel.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Algab marjade hooaeg. Tallinna turul ilmus müügile aedmaasikaid Petserimaalt, milliseist nõuti 8. VII 150—250 s. kg, kuna mujalttoodud maasikad maksusid 400—500 s. kg. Metsamaasikaist nõuti kuni 350 s. kg. Esmakordselt oli väikesel määral müügil 8. VII murakaid, milliseist nõuti 50 s. kg. Marjad olid väikesed ning mihuselt mitte täiesti rahuldavad.

Karusmarju, milliseid kasustatakse kompotimarjadena, on müügil juba rohkem kui e. n., kuid hinnas ei esine veel langust, püsites e. n. tasemel, s. o. 80 s. kg.

Köögiviljaturg on rikkalik. Uudisartiklina oli müügil värsked kaalikas, millest nõuti 15 s. tk. ja aedhernekaunad täiskasvanud herneltega. Hernekaunad maksusid 200 s. kg. Tomat langes nädala jooksul hinnas 50 s. kg-lt, maksumes 8. VII 230—250 s. kg. Pakkumine on suurenenud ja hind seetõttu tunduvalt langenud värskel peakapsal ja kartulil, esimene langes 30 s. ja viimane kuni 60 s. kg-lt võrrel-

des e. n. Nii maksusid värsked peakapsas 70 s. kg ja kartul 38—40 s. kg.

Hinnas on tõusnud vähe spinat ja salat. Võrdlemisi suur vahe hinnas on lehtsalatil võrreldes ilusa peasalatiga. Esimest müüdi 50—60 s. kg, kuna peasalatist nõuti kuni 100 senti kg.

Tallinna turul maksusid 8. VII:

	s. kg		s. kg
Õunad	180—200	Murakad	50
Jõhvikad	150	Melon	250
Sibulad, vene	50—60	Kartul, värsked	38—40
Salat	60—100		s. tk.
Tomat	230—250	Kaalikad	15
Aedoakaunad	200	Nuikapsas	15
Aedhernekaunad	200	Lillkapsas	15—75
Spargel	140—150	Kurgid, värsked	20—40
Rabarbrivarred	18—20	Kurgid, hapend.	5—10
Hapuoblikad	80—100	Kurgid, marineer.	5—10
Peakapsas	70		s. kimp
Karusmarjad	80	Porgandid	12—18
Aedmaasikad,		Peedid	18—20
petseri	150—250	Redised	7—15
mujalt	400—500	Rohel. sibulad	3—5
Metsamaasikad	300—350		

KALATURG. — FISH MARKET.

Möödunud kuul kujunes sisevete kalatoodang eelmisest kuust tunduvalt nõrgemaks, kuna merevete-toodang suurenes tursa, kooha- ja angerjasaak, mistõttu ka üldine kalakauba väljavedu näitas suurt tõusu, saavu-

tades meie oludes koguni rekordkoguse 1 120 000 kg, mis võrdub peagu eelmise poole aasta väljaveokogusega.

Kuu kestel kontrolliti väljaveoks lubatavat kalakaupa järgmisel koguseis: roogitud

ilma peata turska 740 000 kg, koha 100 000 kg, ahvenat 110 000 kg, haugi 80 000 kg, angerjat 58 000 kg ja muid kallaliike väiksemasis koguseis.

Tursk tuli peamiselt Harju rannavetest, koha suuremas osas Pärnu lahest. Väljaveos esines ca 80% I valiku koha, kuna väiksemat II valiku koha — vaid 15—20% koha kogu väljaveost.

Angerjas (kollane paigaangerjas), ahven ja haug tulid peamiselt Pärnu lahe ja saarte veekogudest.

M. a. veeti välja: turska 120 000 kg, koha 25 000 kg, paigaangerjat 11 300 kg ja haugi 1400 kg.

Tallinna kalasadamas maksti kaurele tursast terve kala viisi 1.—3. VII — 4,5—6 s. kg, 4. ja 5. VII — 6—10,5 s. kg, 6. VII — 4—8 s. kg.

Puhastatud ja ilma peata tursast maksti nädala kestel 10—16 s. kg.

Sääraseid tunduvad hinnakõikumised on tingitud peamiselt ekspordioludest, kusjuures laevade väljumise eel kalahinnad tõusevad, pärast väljumist aga langevad.

Siseturul valitses kalakaubanduses tagasihoidlik tegevus. Nõutavamaid kalasorte, nagu ahvenat, haugi ja latikat, oli turul

mitügil vähevõitu ning nende hinnad võrdlemisi kõrged.

Tallinna turul nõuti paremast ahvenast 80—100 s. kg, nõrgemast kaubast 30—50 s. kg, latikast 60—70 s. kg ja haugist 60—90 s. kg. Lõhe ja iherust oli mitügil vaid üksikuid hinnaga: lõhi 400—450 s. kg, ja iherus (mereforell) 200—250 s. kg.

Räimekaubandus. Kevadine räimekaubandushooaeg on läbi. Mitügil tuleb veel vaid väikesel kogusel räimi. Tallinna kalasadama kaudu tuli mitügil nädala kestel räimi vaid 6000 kg, milledest maksti 20—30 s. kg, üksikult juhtudel koguni 40 s. kg.

Tallinna turul mitüid kohalike vete räimi 30—40 s. kg ja kaugemalt-toodud räimi 20—30 s. kg. Tartu turul räimi mitügil ei olnud.

Kilusaak oli väike. Tallinna kalasadama kaudu tuli sisse nädala jooksul vaid 100 kg kilu hinnaga 70 s kg.

Tursasaak endiselt rahuldav. Turska mitügil rohkesti Tallinna kui ka Tartu turul ja lähemais mitügilkeskuses, kuhu kala on praeguste soojade ilmadega võimalik transportida. Tallinnas mitüidi turska terve kala viisi 10—15 s. kg, roogitult 15—20 s. kg ja lõigatult 30—35 s kg (fileena).

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

30. juunil 1940. a.

PASSIVA

1. Kättevares — <i>Reserve:</i> kuld, rahas ja kangides . . . . . 40 911 800,28 väliaraha 5 849 092,51	1. Põhikapital — <i>Capital</i> . . . . . 5 000 000,—
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i> 740 756,49	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i> 1 478 758,84
3. Sisevekslid — <i>Home Bills:</i> kaubavekslid . . . . . 21 343 957,36 põllumajanduslikud . . . . . 2 833 576,97 metsatööstuslikud . . . . . 16 890,— 24 194 222,43	3. Eritagavarakapital 4 122 865,94
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i> valitsusele . . . . . — teistele *) 39 376 401,59	4. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i> a) pangatähed liikvel . . . . . 84 841 080,— b) jooksvad arved: valitsuse . . . . . 13 801 628,47 pankade . . . . . 13 816 982,76 teised 3 855 293,42 31 473 904,64
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable Property and Equipment</i> 3 455 977,46	5. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i> 24 038 361,54
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i> 35 927 660,20	
<u>150 454 910,96</u>	<u>150 454 910,96</u>

Kättevares vahetord jooksvate kohustustega: } 40,37%
Proportion of Reserve to Current Liabilities:

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 725 144,89
Includes Ekr. 725 144,89 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

NSVL.

Kolmanda viisaastaku riigilaen NSVL-us.

Soviet Internal Loan for Third Five Year Plan.

NSVL-du rahvakomissaride nõukogu otsustas 1. VII s. a. lasta välja kolmanda viisaastaku riigilaenu 8 miljardi rubla suuruses. Laenu otstarbeks on rakendada rahvahoiused kolmanda viisaastaku majandus-kultuurilisele ülesehitamistööle ja maakaitse tugevdamisele.

Laenu tellimise läbiviimiseks paneb ametiühingute üleliidulise kesknõukogu presiidium ette kõigile ametiühingulisile organisatsioonile laiaulatuslikult selgitada töölislile ja ametnikele laenu tähtsust NSVL-ju majandusliku ja sõjalise vägevuse edasiseks tugevdamiseks.

Vabrikute, tehaste ja kohalikel komiteedel, kõigil ametiühingute aktivistidel tuleb selgitada töölislile ja ametnikele, kõigile töötajatele, et summad, millised NSVL saab rahvalt riigilaenude realiseerimisega, lähevad täielikult rahvamajanduse arendamiseks, NSVL-u rahvakultuuri ja -heaolu tõstmiseks, NSVL-u sõjalise vägevuse tugevdamiseks. Tuleb selgitada, et iga tööline, iga insener, tehnik ja ametnik, omandades riigilaenude obligatsioone seega veel enam suurendab oma osavõttu kivisöe-, nafta-, metallitoodangu tõstmisest, masi-

nate, autode, traktorite, lennukite, tankide, kahurite ja mürskude valmistamise suurendamisest.

Ametiühingulisil organisatsioonil tuleb soovitada töölislile ja ametnikele tellida kolmanda viisaastaku riigilaenu kahe-kolme nädala tööpalga ulatuses, ja kõrgepalgalisil — kuu töötasu ulatuses.

Ametiühingute üleliidulise kesknõukogu presiidium kohustab kõiki ametiühingulisi organisatsioone kindlustama, et laenu tellimise teostamisel peetaks vankumatult kinni vaba-tahtlikkuse põhimõttest.

Ametiühingute üleliidulise kesknõukogu presiidium on veendunud selles, et kõik töölised ja ametnikud tellivad üksmeelsest kolmanda viisaastaku riigilaenu ja seega veel kord annavad tunnistust oma patriotismist, sotsialistliku kodumaa armastusest ja tema majandusliku ning sõjalise vägevuse tugevdamise eest hoolitsemisest, oma piirita truudusest kommunismile, Lenini ja Stalini suurele asjale.

Uue siselaenu tähtsus töötavale rahvale NSVL-us.

The Importance of the New Internal Loan to the Workers of the U. S. S. R.

„Leningradskaja Pravda“, 2. VII 40. Juhtkirjas öeldakse:

Kõik sotsialismi ülesehitamise aastad on olnud tihedas seoses rahvuslike siselaenudega, mis on mänginud tähtsat osa majanduse finantseerimisel. Omal jõul, ilma orjastavate välislaenudeta, oleme muutnud NSVL-u võimaks tööstusriigiks, ühtlasi ka suurimaks põllumajandusmaaks maailmas.

Meie alustame oma kolmanda viisaastaku kolmandat aastat ajal, mil piiri taga on uue hooga lõõnud lõkkele teine imperialistlik sõda. Säärases olukorras ei saa teha muud kui uusi pingutusi meie maa sõjalise võimsuse tõstmiseks ja toodangu suurendamiseks. Vasar ühes ja mõõk teises käes tugevdame edasi oma riiki ja loome klassivaba ühis-

konda. Uue siselaenu abil mitte ainult tekivad uued tehased, kaevandused, elektrijaamad, laevad ja lennukid, vaid paranevad ka kohalike omavalitsuste võimalused elanikkonna heaolu tõstmiseks. Novgorodi linn näit., milline oli üks suuremaid eelmise siselaenu katjaid, sai m. a. 432 000 rubla oma eelarve toetuseks. Ostes siselaenu NSVL-u kodanikud seega suurendavad oma kodumaa rikkusi ja teevad oma elu üha mugavamaks ja kaunimaks.

Kodanlikes mais laenuid veelgi suurendavad valitseva kapitalistliku ülemkõhi rikkust ja töötava rahva viletsust. Meie sotsialistlikus rahvariigis siselaen kindlustab rahu loova töö tegemisel kodumaa kasuks. Kodanlikes mais tööliste higi ja vaevaga kogutud dolla-

ri- ning frangimiljonite abil peetakse ülekoh- tusi ja laastavaid sõdu. Meil aitab aga rah- vas oma hoisusummadega luua uusi ainelisi väärtusi ja uusi relvi, millised peavad meid kaitsma kallaletungi eest. Laenu ostmisega hääletame veelgi suurema tööstusliku, põllu- majandusliku ja töörahva heaolu õitsengu poolt.

Laenu paigutamisel on tähtsaimaks põhi- mõtteks täielik ostusunduse puudumine. Kõik peab toimuma iga isiku omal vabal tahtel. Parteiliste ja ametiühinguliste organisatsioo- nide ülesandeks on teha laialdast selgitustööd elanikkonna keskel ja saavutada seda, et iga töötaja oleks ka uute laenu tähtede omanik.

LEEDU.

Spekulatsiooni vastu võitlemise määrus Leedu.

Lithuanian Regulations to Combat Speculation.

Leedu rahaministri poolt anti spekulat- siooni vastu võitlemise määrus, mille järgi on keelatud tõsta kaupade hindu, raskendada kauplemistingimusi ja ajada spekulatsiooni. Samuti on keelatud tööstus- ja kaubandus- ettevõtjatele varjata kaupu või koguda rba- loomulikke suuri kaupade tagavaru, kuni tar-

bijate vajadus ei ole rahuldatud. Tarbijale on keelatud osta kokku suuremaid kaupade tagavaru. Määruse vastu eksijaid karista- takse 6-kuise arestiga või 50 000-litise raha- trahviga. Käesolev määrus hakkas kehtima 17. VI s. a.

TAANI.

Majanduselu reorganiseerimine Taanis.

Reorganisation of Danish Economic Life.

Okupatsioonile järgnenud majanduslike raskuste vastu võitlemiseks töötas valitsus väl- ja ja esitas riigipäevale vastuvõtmiseks nn „kriisiseaduste“ kompleksi. Nimetatud seadu- sed hakkasid kehtima 30. V 40. Üldse on siin tegemist 9 seadusega, pealeselle tehti veel mõ- nede varemate seaduste tehnilisi muutmisi, millised osutusid vajalikeks uute seaduste läbi- viimiseks, nimelt:

1) seadus töötasu reguleeriva hindade- indeksi muutmise kohta. Teatavasti sõltusid töö- liste palgad Taanis hindade- indeksist. Kuna aga hindade tõus oli väga järsk, pandi 1940. aasta esimesel veerandil kehtima uued maksuseadused läbikäigu-, aktsiisi- ja eri- maksude kohta, milledega püüti vältida rah- vamaajandusele ülejõulist palgatõusu, mää- rates, et neist maksuseadusist järgnev hindade tõus (11,1—56%) jäetaks välja indeksist. Kuid ka sellest oli vähe ja apr. indeks tuli nii kõrge, et palkade reguleerimine sel alusel pan- di seisma. Käesolev seadus määrab aga, et palkade aluseks peab jääma 1940. a. jaan. kohta statistikadepartemangu poolt arvutatud indeks;

2) seadus hindade kohta, mis teeb terava- maks hindade kontrolli, teisalt muudab aga paindumamaiks hindade tõstmise võimalused vastavate kontrollorganisatsioonide kaudu. Kuid hindade aluseks peavad selle seaduse järgi olema tagavarade sisseostu- või tootmis- kulud, mitte aga tagavarade uuendamise kal- kulatsioonid, mida senini lubati üsna laialda- selt.

3) Seadus töö ajutise osituse ja reguleeri- mise kohta, mille järgi toimuvad tööositus ja reguleerimine tööaja lühendamise, töövabade päevade sisseseadmise, vahelduva töösüste- miga jne. põhimõtteliselt vabatahtlikult, läbi- rääkimiste teel poolte vahel. Nende sammude teostamiseks luuakse eriline komitee, milles on esindatud tööandjate ja töövõtjate organisat- sioonid ning rahaministeeriumi ja kaubandus- tööstus-laevandusministeeriumi esindajad.

Tööosituse korralduste tõttu tööta või väik- sema tööga jäänud isikud ei saa töötute tasu, vaid erilist päevaraha selleks seaduses ette- nähtud tööosituskassadest. Nende kulude kat- teks pannakse kõigile palgasajaile, kellele palk on üle 1800 kr. aastas või üle 75 ööri

tunnis, erimaks, mis on 12—192 kr. aastas või $\frac{1}{2}$ —8 ööri tunnitaskust.

4) Seadus vahekohtu kohta teatavate töötülide lahendamiseks. See eriline vahekohus on loodud seaduses nimeliselt määratletud üksikute vaidluskiisimuste lahendamiseks ja tema otsused on kohustuslikud mõlemale poolele. Selle seaduse andmise põhjuseks oli streikide ähvardus rahvamajandusele tähtsail aladel, eriti tootlusaladel.

5) Seadus aktsiaseltside dividendide ja tantjeemide piiramise kohta. Selle seaduse järgi ei tohi dividendid olla üle 5%, arvatud juurde $\frac{2}{3}$ sellest, kui palju dividendi väljamaks kolmel viimasel aastal oli keskmiselt üle 5%. Tantjeemid ja gratifikatsioonid ei tohi olla üle 2000 kr., arvatud juurde samuti $\frac{2}{3}$ sellest, kui palju maksti üle 2000 kr. keskmiselt 3 viimasel aastal. Seltsides, millele aktsiad ei ole vabal käibel, ei tohi tantjeemid (gratifikatsioonid jne.) olla üle 50% 3 viimase aasta keskmisest.

6) Seadus riigitoetuse kohta töötute raskusis-olevatele kassadele, mille alusel antakse sotsiaalministri käsutusse selleks otstarbeks kuni 20 milj. kr.

7) Seadus laenufondi asutamise kohta. Töömahu suurendamiseks luuakse selle seadusega eriline laenufond 100 milj. kr. suuruses, mis võib anda laene ja võtta enda peale garantiisid. Laenufond saab oma kapitali laenu kujul riigikassast.

8) Seadus omavalitsuste laenufondi seaduse muutmise kohta, millega suurendatakse omavalitsuste laenufondi 100 milj. kr-ni.

9) Seadus töövõimaluste ja töömuretemise edendamiseks vajalike korralduste kohta. Selle seadusega luuakse maa- ja linnakogukonnis, kus ei ole ametlikele tööjuhatamiskontoreid, (tööstöörse) erilised tööjuhatamiskomiteed ning määratakse kindlaks nende komiteede õigused töövõtjate ja tööandjate suhtes.

Hobuste hindade tõus Taanis. — *Rising Horse Prices in Denmark.*

Hobuste hinnad Taanis on püsivalt tõusnud. Põllutööstusministeeriumi hobuste eksportkomitee maksis kokkuostetud hobuste eest 10—14. juuni vahemikul keskmiselt (Tlkr.):

	Rasked hobused	Kerged hobused
4-aastased	1661	1553
5 "	1685	1590

	Rasked hobused	Kerged hobused
6 "	1655	1592
7 "	1639	1539
8 "	1626	1514

Palju hobuseid ostab ka Saksa ostukomitee ja Saksa sõjavägi.

Määrus raha ja väärtpaberite sisse- ning väljaveo kohta Taanist.

Danish Regulations for Import and Export of Money and Securities.

Praegu kehtib Taanis 2. IV k. a. antud määrus, mille otulisemaiks eeskirjadeks on: väärtpaberite ja nende kupongide sissevedu vajab natsionaalpanka luba. Välismaa arvel Taanis asuvad taani väärtpaberid tulevad registreerida natsionaalpankas. Sisseveetud väärtpabereid ja välismaa arvel olevaid taani väärtpabereid tohib müüa ainult natsionaalpanka loal ja saadud summad lähevad suletud arveile. Füüsilised ja juriidilised isikud, kellele asukoht või tegevuskoht on Taanis, peavad välismaal nende kasuks olevad summad tooma Taani. Neid summasid ei tohi välismaal käsutada ilma natsionaalpanka loata. Välisvaluuta ost ja müük võivad toimuda ainult natsionaalpankas või viimase poolt autoriseeritud pankades või fondibörsi liikmete juures.

Taani raha (metall, paberraha, veksillite või tšekkide näol) ja Taani ning välismaiste väärtpaberite saatmine välismaale või sissemaksmine välismaiste pankade või isikute arvele võib toimuda ainult natsionaalpanka loal.

Tähelepanu äratada, et välisraha väljavõime on endiselt vaba, võidakse aga kontrollida, kas see on omandatud seaduspäraselt. Kuid 22. XII 37 valuutaseaduse viimane muudatus 18. VI 40 annab kaubandus-tööstuslaevandusministrile suured võimupiirid määruste andmiseks kulla, raha ja väärtpaberite ning välisvaluuta väljavõime, natsionaalpanka käsutusse andmise jne. kohta. Tõenäoliselt on lähemal ajal oodata uusi kaugelminevaid kitsendusi.

Kanade arvu vähendamine Taanis. — *Number of Chickens Decreasing in Denmark.*

Kuna teravilja ja muu sööda sissevedu praeguses olukorras on peagu täielikult katkenud, on taani kanakasvatajad sattunud raskele olukorda. Eriti puudutab see n. ö. tööstuslikke kanakasvatasi, millised ei ole ühenduses põllupidamisega.

M. a. juulis toimitud loendusel oli Taanis ca 14 milj. täiskasvanud kana. Seda arvu soovitas nüüd kanakasvatajate organisatsioonide koondise esimees vähendada 9 või isegi 8 miljonini. Järelikult tuleks tapmisele ca 5 milj. kana, s. o. 2—3 milj. rohkem kui tavaliselt.

Kuna tapetud kanade turuks ka senini oli 97% Saksa, ei tule uute turgude otsimisel raskest, kuna see turg suudab võtta vastu ka suurendatud väljavedu.

Kauakestnud külma talve ja külma kevade tõttu oli tibude hautamine ainult $\frac{2}{3}$ normaal-sest, mis ka omalt poolt vähendab kanade arvu.

Söödaviilja nappuse tõttu on oodata ka sigade arvu vähendamist, kuna sigade kasvatus Taanis kannab suurel määral vabrikulist iseloomu.

Taani kliiringsaldod. — *Danish Clearing Balances.*

Taani natsionaalpanka aruandes on kerkinud esile uus tähelepanuvääriv positsioon, mis vähem kui kuu aja jooksul on tõusnud 8. VI-ks k. a. 108,3 milj. kr-le — s. o. välismaalt saadaolevad summad kliiringu arvel, mis on peagu eranditult Saksa võlg kau-

pade eest Taanile. Taani kliiringsvõlg välismaale oli samal ajal ainult 4,5 milj. kr.

Paberraha käive on hakanud veidi vähenema ja oli 31. V 703 milj. kr, 8. VI 673,4 milj. kr.

UNGARI.

Kindlam kontroll kindlustusseltside kohta Ungaris.

Hungary Tightens Control on Insurance Companies.

Peaministri määrusega on seatud sisse kõvem kontroll kindlustusseltside üle. Uus määrus tahab kaitsta tuhandeid väiksemaid rahalaenajaid võimalikkude kaotuste eest. Kindlustusseltsid, millised senini maksid oma liik-

meile kindlustusrahastid ainult seltsi rahalise seisundi järgi — kaotavad õiguse saada nimetatud kindlustusseltsideks ja muudetakse omaabiseltsideks.

Söe- ja raualademete leide Ungaris. — *Coal and Iron Ore Discovered in Hungary.*

Hiljuti avastati Mecsek mäestikus (Pécs'i lähedal Edela-Ungaris) 20 tn raskune rauamaagitiikk. Roland Eötvös'e geofüüsilise instituudi poolt alatakse Mecsekis varsti uurimisi. Lähemal päevil sõidab kohale tööstus-

minister, et isiklikult tutvuda leidudega, enne kui ta annab korralduse puurimistöde alustamiseks, millised arvestuse järgi läheksid maksuma 600 000 pengöt. Samuti leiti hiljuti Mecseki mäestikus söe olemasolu märke.